

På Anna-dagen skulle man lägga lutfisken i blöt

Förr i världen när lutfisken såldes i stora, torra flak tog det lång tid att anrätta den. Enligt bondepraktikan var det lagom att lägga den i blöt runt nionde december. (Den första svenska bondepraktikan utkom 1662).

Det var sedan ett väldigt pysslande med lutfisken, vattnet skulle bytas ideligen. Ändå kunde resultatet bli misslyckat om inte luten var helt borta. I sådana fall kunde det hända att det endast blev lite skinn och ben kvar i kastrullen när fisken kokats.

Nu för tiden är fisken klar att sättas in i ugnen direkt när vi köpt den. Det enda vi behöver göra är att fixa en god béchamelsås och krossa lite kryddpeppar.

Det mesta till julbordet handlar man färdigt att ställa fram nu för tiden. Fast i vissa familjer hör det till att man ska koka skinkan själv, trilla köttbullar och även stoppa kory, om än inte så ofta. Sylta är nog något som sällan görs hemma nu. Sillbordets olika varianter kan köpas på burk, laxen finns färdig både rökt och gravad.

Till och med risgrynsgröten finns färdig i små behändiga plastkorvar. Att hålla på med julbak som förr i världen behövs inte heller, men jag tror att det är rätt vanligt att folk köper färdig pepparkaksdeg och kanske gör ett pepparkakshus tillsammans med barnen. Det är den där pepparkaksdoften man vill åt.

Många tycker det hör till att gå ut och äta julbord under adventstid. Jag brukar säga att det är ett dyrt sätt att äta tämligen enkla råvaror. Det är

handarbetet man får betala för. Och det blir säkert en hel del svinn. När julen kommer är många utledsna på julmat.

Jag tycker det är befriande att alla måsten från förr luckrats upp. Tänk så det var när allt skulle göras hemma. Förutom att laga all mat så skulle det storsädas, alla gardiner skulle bytas till juldito. Det putsades och pyntades, det stöptes ljus, kokades knäck, lades in sillar, bakades bröd i långa banor, kanske mattorna också skulle tvättas. Husmödrarna förr var totalt utsjasade när julen infann sig.

Skulle man gå efter vad som presenteras i alla glättade veckotidningar och magasin så ska man göra som förr. Undrar just om folk går på det? Nu för tiden borde det räcka med den bombastiska köporgie de flesta ägnar sig åt. Jag tror att folk, lite till mans, skulle behöva tänka efter vad kattsingen det är vi håller på med.

